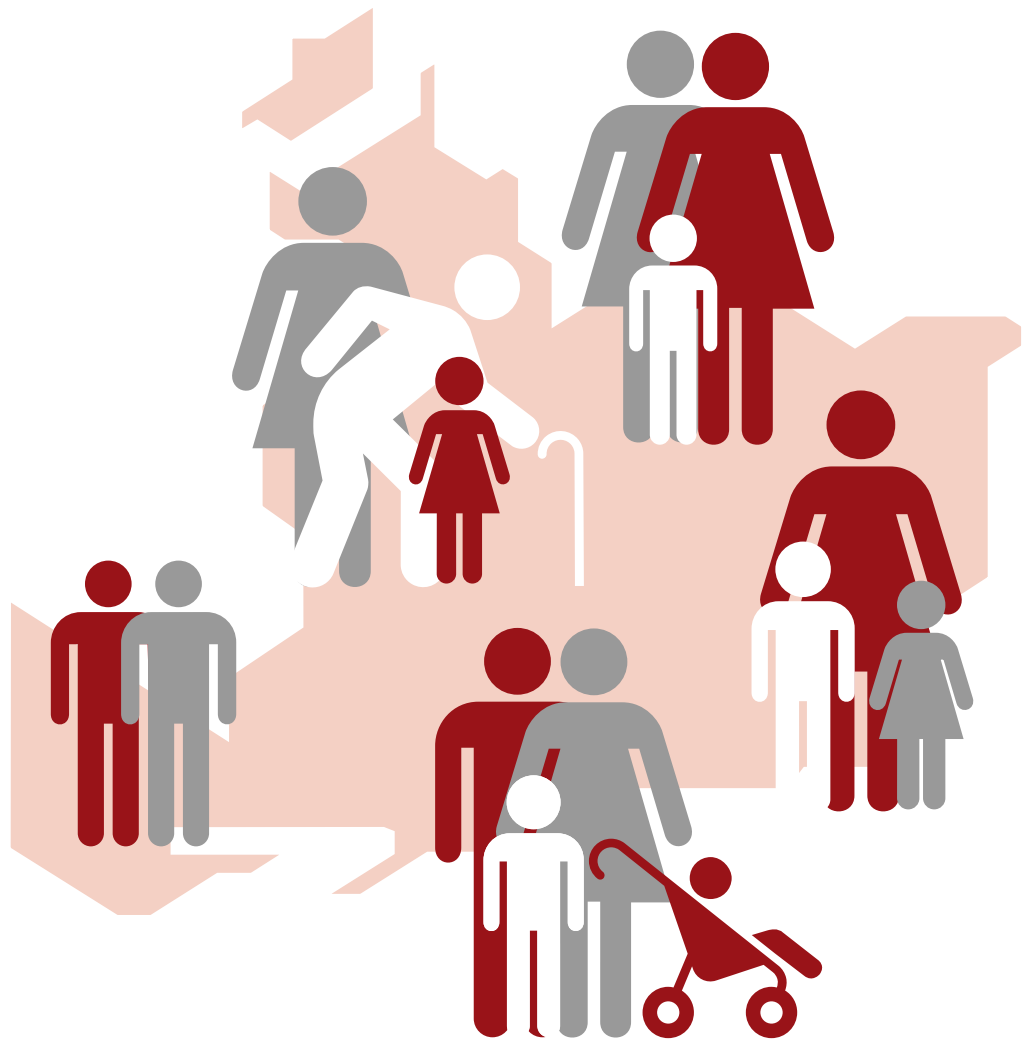

Les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona i els seus districtes

Document de síntesi

Les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona i els seus districtes

Document de síntesi

Ajuntament de Barcelona

Observatori Social Barcelona

Consell editorial

Carles Martí, Enric Casas, Eduard Vicente, Jordi Martí, Víctor Gimeno, Màrius Rubert, Jordi Campillo, M. Glòria Figuerola, Joan A. Dalmau, Carme Gibert, José Pérez Freijo

Les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona i els seus districtes. Document de síntesi

© de l'edició

Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania

© del text

Cristina López Villanueva. Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials.
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales. Universitat de Barcelona

Disseny gràfic

Jordi Salvany Duran

Assessorament lingüístic i editorial

Rosa Chico

Impressió

Imatge i Producció Editorial. Ajuntament de Barcelona

DL

www.bcn.cat/publicacions

www.bcn.cat/observatori/bcn

Presentació

Aquest document és una síntesi de l'estudi *Les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona i els seus districtes*, on es descriuen la tipologia i la composició de les llars de cadascun dels deu districtes.

El treball dona continuïtat a l'estudi previ *Evolució i tendències de les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona*, que es va dur a terme per encàrrec de la Direcció de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona com a marc per contextualitzar el Programa municipal de famílies. La desagregació territorial a escala de districte va depassar l'àmbit de la primera recerca, i és per això que es recull en aquest treball.

L'objectiu de la investigació és conèixer les estructures de les llars i els tipus de nuclis de cadascun dels districtes, així com la seva composició, és a dir, les característiques de les persones que els conformen, que en definitiva informen sobre les transformacions familiars i la diversitat territorial a la ciutat.

Per estudiar l'evolució dels fenòmens demogràfics de la ciutat i dels seus districtes s'ha treballat a partir de les dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona provinents del Moviment natural de la població des de 1991 fins a 2005, i de l'Estadística de variació residencial.

Amb l'objectiu d'analitzar l'estructura de la població segons el sexe i l'edat als districtes s'ha fet servir la informació dels censos de població de 1991 i 2001, i les dades del padró continu de 2006.

Per a l'estudi de l'estructura i la composició de les llars a Barcelona i els seus districtes s'han analitzat les dades provinents d'una explotació específica dels censos de població de 1991 i 2001 sol·licitada a l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Índex

1. Introducció	7
2. Nota prèvia a l'estructura	8
3. Evolució de les dinàmiques demogràfiques	10
4. Les llars i les persones	12
4.1 Les llars segons el nombre de persones	12
4.2 Tipus de llars i tipus de nuclis	13
4.2.1 Llars familiars i no familiars	13
4.2.2 Llars segons el tipus de nucli	15
4.3 Les persones que viuen soles	16
4.4 Les persones que viuen en llars sense nucli	18
4.5 Les parelles sense fills: niu buit i niu sense fer servir	20
4.6 Les parelles amb fills	21
4.7 Les mares i els pares de les llars monoparentals	22
4.8 Les llars extenses i les múltiples	24
5. Conclusions	26
5.1 Els districtes	26
5.1.1 Ciutat Vella	26
5.1.2 Eixample	26
5.1.3 Sants-Montjuïc	26
5.1.4 Les Corts	27
5.1.5 Sarrià - Sant Gervasi	27
5.1.6 Gràcia	28
5.1.7 Horta-Guinardó	28
5.1.8 Nou Barris	29
5.1.9 Sant Andreu	29
5.1.10 Sant Martí	29
5.2 Conclusions generals	30
Bibliografia	31
Índex de taules i gràfics	32

1. Introducció

L'estructura i la composició de les llars de l'Estat espanyol han seguit una evolució diferent que la resta dels països de l'Europa nord-occidental. Més enllà del retard en el calendari, el que ha singularitzat el cas espanyol ha estat el caràcter adaptable del seu sistema demogràfic, desenvolupat a l'albor de la crisi econòmica i el desenvolupament tardà i fragmentat de l'estat del benestar.

La gran presència de nuclis simples de parelles amb fills i l'augment de les llars que tradicionalment han suportat l'envelliment (unipersonals, sense nucli) responen a aquesta dinàmica d'adaptació. Avui la tipologia de les llars es diversifica, però sobretot la seva composició. En termes generals, les llars són cada vegada menys familiars i més petites; es rejoyeneixen i es desfeminitzen les llars pròpies de l'envelliment alhora que envelleixen els nuclis simples amb fills i sense.

L'explicació d'aquestes transformacions cal buscar-la en l'adquisició de nous comportaments (noves formes de composició i dissolució de les parelles, i noves pautes de convivència) però sobretot en l'importantíssim flux immigratori de població estrangera, sense deixar de banda la particular estructura envellida.

La ciutat de Barcelona participa d'aquests processos amb les seves singularitats. En primer lloc, cal destacar l'herència d'una població envellida (que ha rejoyenit però que continua essent gran); en segon lloc, una dinàmica natural i migratòria particular, amb un creixement natural negatiu i un procés immigratori i emigratori alhora (que finalment presenta un saldo positiu gràcies a l'aportació de població de nacionalitat estrangera) i, en tercer lloc, les noves pautes i comportaments de convivència que troben a la gran ciutat un entorn per a l'experimentació.

Aquests processos no es produeixen de manera homogènia per a tot el municipi, hi ha una gran diversitat territorial quan s'analitzen a escala de districte.

2. Nota prèvia a l'estructura

L'estructura de la població de la ciutat de Barcelona, envellida tot i que en procés de rejuveniment, explica que alguns tipus de llars que aparentment es presenten com el paradigma de les noves formes de residència (les llars unipersonals, monoparentals o llars sense nucli) emmascarin composicions derivades d'una edat avançada i producte de la *contracció*¹ d'una llar anterior.

L'arribada de persones immigrades ha diversificat la morfologia i sobretot la composició de les llars de la ciutat.

L'any 2001 la ciutat de Barcelona experimentava els màxims valors d'envelliment (188,24%²); el 21,67% de la població era més gran de 65 anys. Els districtes més envellits eren Ciutat Vella (amb un indicador d'envelliment, IE, del 243%), l'Eixample (IE: 223,15%) i Gràcia (IE: 216,98%). L'arribada de la població forana ha renovat la població. L'any 2006, Ciutat Vella —l'únic districte que es va rejuvenir el 2001 respecte al 1991— ja no es troba entre els que tenen la població més gran de la ciutat; l'Eixample, Gràcia i Nou Barris ocupen avui aquest lloc. No tots els districtes de la ciutat es rejuveneixen, Nou Barris, Horta-Guinardó i les Corts no han aturat el seu procés d'envelliment des de 1991, ja que l'aportació de població nouvinguda no ha compensat la població que ha emigrat.

Els districtes més joves els anys 2001 i 2006 són Sarrià - Sant Gervasi seguit de Sant Martí i les Corts; mentre que Sarrià - Sant Gervasi i Sant Martí es continuen rejuvenint, les Corts no veu renovar la seva població (taules 1 i 2).

Als districtes més envellits destaquen els màxims valors de llars unipersonals (llevat de Nou Barris, que té una herència important de llars nuclears simples) i entre els districtes més joves destaquen composicions nuclears de parelles amb fills. Entre els territoris que renoven la seva població destaca la presència, d'una banda, de llars *en contracció*, que amb la desaparició d'un membre per defunció o emancipació es transformen en les morfologies que tradicionalment suporten l'envelliment, i de l'altra, formes diversificades en funció de les característiques de la població nouvinguda.

1. Llars que canvien la seva morfologia arran de l'emancipació o la defunció d'alguns dels seus membres.

2. L'índex d'envelliment relaciona la població major de 65 anys amb la població menor de 15.

Taula 1. Distribució de la població segons grans grups d'edat per districtes. Barcelona, 1991, 2001 i 2006

	0-14 anys			15-24 anys			25-64 anys			65 anys i més		
	1991	2001	2006	1991	2001	2006	1991	2001	2006	1991	2001	2006
Ciutat Vella	10,6	9,7	9,3	13,4	10,3	10,3	49,6	56,4	62,6	26,4	23,6	17,8
Eixample	12,5	10,8	10,8	13,7	10,5	9,6	51,5	54,6	56,7	22,2	24,1	22,9
Sants-Montjuïc	15,0	11,5	11,4	14,5	11,6	10,7	53,2	55,5	57,6	17,3	21,3	20,4
Les Corts	16,5	12,0	11,8	16,6	12,7	11,3	54,1	56,0	57,0	12,8	19,3	19,9
Sarrià - Sant Gervasi	13,8	14,3	15,1	17,0	10,7	10,0	51,9	53,6	54,3	17,3	21,5	20,6
Gràcia	13,3	10,6	10,8	14,2	10,6	9,4	52,1	55,8	57,8	20,4	23,0	21,9
Horta-Guinardó	14,9	11,1	11,4	17,2	11,6	9,9	53,6	56,4	57,1	14,4	20,9	21,5
Nou Barris	15,1	11,6	11,4	17,9	16,0	10,6	53,1	53,9	55,5	13,9	18,6	22,4
Sant Andreu	16,7	11,7	11,8	15,8	12,6	10,9	53,5	56,2	58,1	14,0	19,5	19,2
Sant Martí	15,7	12,2	12,2	15,7	11,7	10,3	53,3	56,0	57,7	15,4	20,2	19,8
Barcelona	14,4	11,5	11,6	15,6	11,4	10,2	52,1	55,4	57,3	17,4	21,7	20,9

Font: elaboració pròpia a partir de les dades dels censos de població de 1991 i 2001 i el padró continu de 2006.

Taula 2. Índex d'envelliment de la població per districtes.
Barcelona, 1991, 2001 i 2006

	1991	2001	2006
Ciutat Vella	249,06	243,30	191,25
Eixample	177,60	223,15	211,07
Sants-Montjuïc	115,33	185,22	179,44
Les Corts	77,58	160,83	168,66
Sarrià - Sant Gervasi	125,36	150,35	136,32
Gràcia	153,38	216,98	201,74
Horta-Guinardó	96,64	188,29	189,56
Nou Barris	92,05	160,34	196,07
Sant Andreu	83,83	166,67	162,91
Sant Martí	98,09	165,57	161,50
Barcelona	120,54	188,24	179,68

Font: elaboració pròpia a partir de les dades dels censos de població de 1991 i 2001 i el padró continu de 2006.

3. Evolució de les dinàmiques demogràfiques

Els components del creixement mostren com l'evolució de la població de Barcelona s'explica a través de l'increment migratori atès el dèficit de naixements respecte a les defuncions. El creixement de la ciutat és negatiu des de 1986 fins a l'any 2000. Des d'aquest moment es torna positiu a gairebé tots els districtes gràcies a l'aportació de la població nouvinguda.

El creixement natural (diferència entre naixements i defuncions) és negatiu des de 1985 (més població que no pas en neix).

El saldo migratori a la ciutat de Barcelona ha estat negatiu des de 1978 fins a 1996, any que es torna positiu gràcies a l'arribada de la població de nacionalitat estrangera.

A la ciutat, les taxes de creixement negatiu han estat generalitzades fins a l'any 2000 a tots els districtes excepte a Ciutat Vella, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi. Mentre que Ciutat Vella es convertia en un primer punt d'arribada d'immigrants econòmics (el creixement migratori d'aquest districte és excepcional en el període 1996-2001), Sarrià - Sant Gervasi i les Corts creixien gràcies a l'arribada de professionals (estrangers o no) amb un estatus econòmic benestant. Així, mentre que a Ciutat Vella es diversificaven la morfologia i la composició de les llars (persones que venien soles i que s'instal·laven en habitatges compartits), a Sarrià - Sant Gervasi i les Corts se'n reforçava la composició familiar i nuclear. Cal no oblidar que Sarrià - Sant Gervasi complia l'excepció de ser un districte amb un creixement vegetatiu positiu.

Des de l'any 2000 el creixement es torna positiu a tots els districtes excepte a Horta-Guinardó i Nou Barris. Aquests dos districtes tenen un saldo migratori negatiu tot i que presenten una gran activitat migratòria: la població que marxa no es veu compensada per la població que entra. La població que marxa se situa majoritàriament entre els 25 i el 35 anys i és de nacionalitat espanyola³. L'impacte de la immigració de nacionalitat estrangera en aquests dos districtes només es fa visible a partir de l'any 2005. Tot i que Nou Barris i Horta-Guinardó perden població i tendeixen a perdre llars familiars potencials, la seva estructura és encara molt nuclear i poc diversificada (taula 3).

Com s'ha pogut comprovar, més enllà del valor del saldo migratori és interessant conèixer les característiques i els motius de la migració de la població que entra i la que marxa. A Barcelona es deixen de formar llars familiars; la població que marxa de la ciutat és jove, d'entre 20 i 40 anys, té com a lloc de destí la primera i la segona corona metropolitanes de Barcelona, i opta per una relació millor entre les característiques i el preu de l'habitatge, cosa que accelera el procés d'enveliment. En canvi, es formen llars no familiars: la població que entra a Barcelona és principalment estrangera, i també jove, cosa que diversifica estructures i composicions, i això no depèn tant de la nacionalitat sinó del temps de residència i de les característiques de la migració (taula 4).

Taula 3. Taxa de creixement anual de la població per districtes. Barcelona, 1991-2006

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
1991-1996	-1,54	-1,93	-1,38	-1,82	-2,66	-2,08	-1,65	-1,98	-1,33	-0,84	-1,70
1996-1998	0,93	-0,27	-0,12	0,30	0,27	-0,24	-0,37	-0,59	-0,18	0,03	-0,11
1998-1999	-1,22	0,10	-0,04	-0,03	0,82	-0,18	-0,49	-1,00	0,03	0,19	-0,14
1999-2000	0,00	-0,50	-0,76	0,05	0,41	-0,85	-0,74	-1,01	-0,18	-0,55	-0,48
2000-2001	5,26	0,79	0,92	-0,09	0,76	0,01	-0,34	-0,79	0,29	0,82	0,61
2001-2002	9,56	1,25	1,57	-0,41	1,04	0,73	0,43	0,09	1,17	1,61	1,45
2002-2003	9,70	4,19	3,69	2,05	3,92	3,80	2,16	1,41	2,91	3,86	3,64
2003-2004	0,83	-0,69	-0,03	-1,29	-0,61	-0,01	-0,31	-0,76	0,22	0,09	-0,26
2004-2005	3,42	0,86	0,91	0,05	1,30	0,74	0,11	-0,23	1,02	1,39	0,92
2005-2006		1,67	1,17	1,36	0,19	0,72	-0,09	0,11	0,66	0,85	0,79

Font: elaboració pròpia a partir de les renovacions padronals i el padró continu.

3. Aquestes persones escullen (a diferència de la població d'altres districtes) poblacions com l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Santa Coloma de Gramenet i, en menor mesura, Terrassa i Sabadell. La població que entra prové, sobretot, de Catalunya (de la resta del Barcelonès).

Finalment, el creixement natural és negatiu des de 1985 a tota la ciutat, excepte a Sarrià - Sant Gervasi, durant gairebé tota la dècada de 1990 i la primera del 2000, i a Sant Martí a partir de l'any 2004. Tal com s'ha comentat anteriorment, Sarrià - Sant Gervasi és el districte més jove de la ciutat; la presència de població jove en edat fèrtil i la fecunditat més alta de les seves dones respecte al conjunt de la ciutat expliquen el superàvit de naixements respecte a les defuncions. Sant Martí, en canvi, és un districte que ha patit transformacions importantíssimes a partir de la celebració dels Jocs Olímpics de 1992; la construcció de la Vila Olímpica i la seva ocupació per part de famílies joves explica el creixement vegetatiu positiu (taula 5).

Taula 4. Taxa de creixement migratori de la població per districtes. Barcelona, 1996-2006

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
1996	23,14	5,10	3,51	4,74	5,65	3,14	-1,80	-0,30	4,95	3,47	3,87
1997	17,70	3,05	1,70	6,72	6,39	3,91	-2,26	-0,22	0,01	0,42	1,23
1998	23,31	5,54	0,90	3,55	6,72	3,13	-3,62	-0,73	-2,46	0,18	1,92
1999	22,38	4,43	-1,16	3,05	7,50	2,06	-4,86	-0,70	-2,55	-1,22	1,12
2000	89,83	17,91	8,52	5,84	10,55	10,60	4,46	0,37	4,86	6,50	13,92
2001	129,16	22,38	13,22	6,37	13,92	16,73	8,03	0,79	9,57	12,84	20,57
2002	147,54	32,02	21,62	17,84	22,21	23,72	12,86	1,36	16,21	21,81	29,90
2003	107,16	20,32	20,85	6,68	13,26	19,21	7,08	1,01	8,38	12,03	19,78
2004	70,43	15,12	19,95	1,82	10,88	11,31	-1,63	-0,57	0,63	6,15	9,83
2005	61,36	17,97	9,42	7,65	8,84	14,60	-0,52	-0,16	1,26	5,62	11,25
2006	8,44	-7,41	-14,78	-12,64	-6,47	-6,16	-11,63	-1,00	-9,96	-8,99	-8,37

Font: elaboració pròpia a partir de les estadístiques de variació residencial i de les renovacions padronals i el padró continu.

Taula 5. Taxa de creixement natural de la població per districtes. Barcelona, 1996-2006

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
1996	-9,98	-4,58	-3,00	0,37	-1,01	-3,72	-1,61	-0,20	-1,23	-0,77	-2,62
1997	-6,64	-3,97	-1,64	0,19	0,94	-3,49	-1,52	-0,14	-0,25	-0,06	-0,87
1998	-7,66	-4,54	-2,88	-0,35	0,90	-3,72	-1,79	-0,21	-1,44	-1,08	-2,44
1999	-7,72	-5,06	-2,82	-0,97	0,31	-3,74	-2,01	-0,20	-1,20	-1,31	-2,63
2000	-6,14	-4,14	-1,71	-0,73	0,93	-3,73	-1,88	-0,19	-0,28	-0,16	-1,93
2001	-5,82	-3,80	-2,07	-1,74	0,19	-3,42	-1,44	-0,16	-0,58	-1,06	-2,01
2002	-3,58	-3,66	-2,42	-0,82	0,63	-2,76	-1,06	-0,15	-0,69	-0,40	-1,67
2003	-4,11	-4,38	-1,67	-1,34	-0,26	-3,81	-2,78	-0,25	-1,05	-0,82	-2,38
2004	-2,49	-2,88	-0,49	-0,18	1,37	-1,24	-0,44	-0,09	0,81	1,01	-0,55
2005	-1,92	-3,25	-0,32	-1,83	-0,74	-2,12	-0,92	-0,14	-0,50	0,67	-1,16
2006	-1,06	-2,78	-0,48	-2,08	0,90	-1,11	-1,28	-0,01	1,18	2,09	-0,45

Font: elaboració pròpia a partir del Moviment natural de la població, de les renovacions padronals i el padró continu.

4. Les llars i les persones

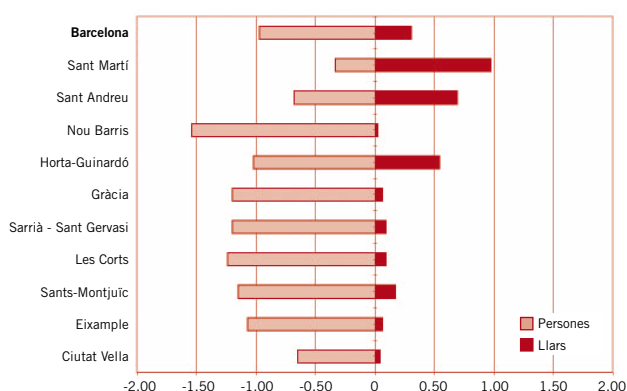
4.1 Les llars segons el nombre de persones

Barcelona des de 1970 fins al 2001 ha perdut 241.258 persones i, en canvi, ha guanyat 115.697 llars. L'impacte de la ruptura, la convivència basada en l'estricta nucli familiar, la davallada de la fecunditat i l'envelliment progressiu de la població condueixen a l'augment del nombre de llars fins i tot amb un decreixement del nombre de persones.

Tots els districtes, sense excepció, han perdut població durant el decenni 1991-2001 i han guanyat llars. Els districtes que han vist augmentar més el nombre d'unitats residencials són aquells on s'han produït operacions urbanístiques de construcció d'habitatges: Sant Martí, Sant Andreu i Horta-Guinardó (gràfic 1).

Si augmenta el nombre de llars i disminueix la població, la grandària de les llars pel que fa al nombre de persones minva. Tots els districtes veuen reduir el nombre mitjà de persones. L'any 1991 quatre districtes arribaven als tres membres per llar: Nou Barris, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sarrià - Sant Gervasi. L'any 2001 no hi ha cap districte que superi les tres persones per unitat residencial. La grandària mitjana per llar a la ciutat se situa en 2,51 membres i els districtes que superen la mitjana són els anteriorment citats, als quals s'afegeix les Corts, coincidint amb els districtes amb més presència d'estructures familiars (taula 6).

Gràfic 1. Creixement anual de les llars i la població per districtes. Barcelona, 1991-2001

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 6. Mitjana de persones per llar, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	1991	2001
Ciutat Vella	2,43	2,27
Eixample	2,68	2,39
Sants-Montjuïc	2,84	2,49
Les Corts	3,03	2,65
Sarrià - Sant Gervasi	2,99	2,63
Gràcia	2,67	2,35
Horta-Guinardó	3,00	2,56
Nou Barris	3,04	2,60
Sant Andreu	2,99	2,61
Sant Martí	2,94	2,58
Barcelona	2,84	2,51

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 7. Distribució de les llars segons el nombre de persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 2001

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
1 persona	38,32	30,20	26,53	22,69	26,43	30,84	22,77	21,35	21,83	22,66	26,15
2 persones	29,13	29,96	30,16	27,60	26,78	30,48	30,57	31,69	29,74	30,21	29,85
3 persones	15,58	19,38	21,61	22,12	19,35	19,14	22,93	23,20	23,59	23,00	21,16
4 persones	9,42	14,59	15,67	19,87	17,32	14,20	17,65	17,22	18,60	17,84	16,26
5 persones	3,90	4,18	3,98	5,85	7,14	3,92	4,48	4,50	4,57	4,52	4,60
6 persones	1,91	1,06	1,21	1,36	2,11	0,93	1,09	1,27	1,08	1,14	1,26
7 persones i més	1,74	0,63	0,84	0,52	0,87	0,50	0,50	0,78	0,59	0,62	0,72
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 2001.

Les llars de dues persones són les més habituals a Barcelona (essent aquest el valor modal) excepte a Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia, on la proporció de llars unipersonals supera la resta.

Les llars de tres persones i més retrocedeixen a tots els districtes llevat de Sarrià - Sant Gervasi, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sant Martí, que, com s'ha comentat, són els territoris amb les llars més familiars i, per tant, més nombroses (taules 7 i 8).

Com a dada excepcional cal destacar el creixement de llars de set persones i més a Ciutat Vella, l'Eixample i Sants-Montjuïc a causa de l'ocupació d'un sol habitatge per diferents individus: es tracta de districtes que han rebut fins al 2001 l'impacte de l'arribada de població estrangera (gràfic 2).

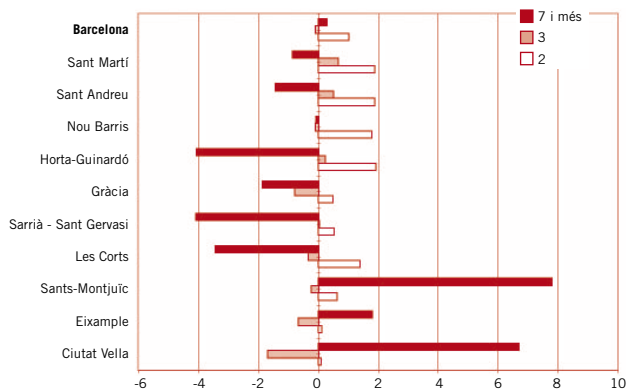
Taula 8. Creixement anual de les llars segons el nombre de presones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
1 persona	2,04	3,27	3,41	4,53	3,74	3,32	5,68	5,16	5,58	5,35	4,06
2 persones	0,10	0,11	0,61	1,39	0,52	0,48	1,90	1,77	1,87	1,88	1,01
3 persones	-1,69	-0,65	-0,23	-0,33	0,03	-0,77	0,22	-0,08	0,51	0,66	-0,1
4 persones	-2,33	-1,67	-1,91	-1,89	-1,50	-2,20	-2,29	-3,05	-1,80	-1,14	-1,9
5 persones	-3,58	-4,91	-6,32	-4,94	-3,59	-5,21	-6,34	-7,10	-5,54	-5,07	-5,32
6 persones	-2,41	-8,23	-3,73	-7,95	-7,00	-8,89	-7,04	-9,15	-7,72	-7,44	16,74
7 persones i més	6,68	1,80	7,78	-3,44	-4,08	-1,85	-4,05	-0,07	-1,42	-0,85	0,29
Total	0,04	0,06	0,17	0,09	0,09	0,06	0,54	0,02	0,69	0,97	0,3

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Gràfic 2. Creixement percentual de les llars de dues, tres i set i més persones per districtes. Barcelona, 1991-2001

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

4.2 Tipus de llars i tipus de nuclis⁴

4.2.1 Llars familiars i no familiars⁵

A la ciutat de Barcelona creixen les llars no familiars i decreixen les familiars a tots els districtes. L'any 1991 les no familiars representaven un 19,6% del total, i l'any 2001 ja significaven el 27,9%. L'increment més acusat ha estat en les llars unipersonals, i el decrement més elevat s'ha produït en les formes familiars uninuclears (les formes més tradicionals de convivència). En canvi, han augmentat efectius de les llars familiars sense nucli, ja que l'envelliment de la població produeix estructures de llars que en descompondre's (per emancipació o defunció) formen unitats que tot i mantenir vincles de parentiu no formen nucli.

4. Com a criteri de classificació de les llars s'ha fer servir la tipologia proposada per Hammel i Laslett, que classifica les llars atenent al tipus de nucli familiar i a la presència o absència d'altres persones.

5. Les llars no familiars són les unipersonals i les de més de dues persones que no formen nucli. Les llars familiars són les nuclears i les nuclears amb alguna persona més emparentada o no amb el nucli.

La nombrosa arribada de població estrangera molt recent amb un assentament de curta durada i el drenatge de població jove cap a altres municipis de la Regió Metropolitana, l'envelliment i les noves formes de convivència són les causes d'aquest canvi en l'estructura.

Per districtes, les llars no familiars tenen més presència a Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia, amb valors superiors al 30% respecte al total. Cal destacar el cas de Ciutat Vella, on es registra més del 40% de llars no familiars.

Els districtes més familiars són els que conserven més formes nuclears simples, amb valors superiors al 75% sobre el total de llars: Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. Es tracta de districtes que es van consolidar a partir de les dècades de 1950 a 1970 amb la població nouvinguda provenint de l'èxode rural i que encara conserven una forta nuclearitat, parelles ara ja grans i encara amb algun fill per emancipar. El cas de Sant Martí és posterior, la nuclearitat ve donada per la construcció de nou habitatge ocupat per famílies joves (taules 9 i 10, i gràfic 3).

Taula 9. Llars familiars i no familiars per districtes. Barcelona, 2001

	No familiars	Familiars	Plurifamiliars
Ciutat Vella	43,33	55,61	1,06
Eixample	32,41	67,15	0,44
Sants-Montjuïc	28,33	71,17	0,50
Les Corts	24,12	75,55	0,33
Sarrià - Sant Gervasi	28,19	71,49	0,32
Gràcia	32,78	66,89	0,34
Horta-Guinardó	23,94	75,69	0,37
Nou Barris	22,31	77,23	0,46
Sant Andreu	22,97	76,68	0,34
Sant Martí	23,99	75,66	0,35
Barcelona	27,93	71,63	0,43

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 2001.

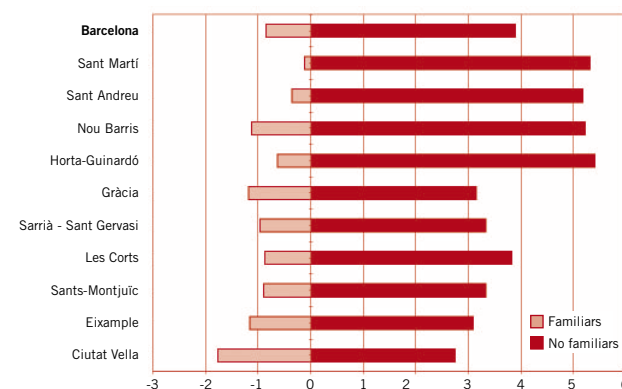
Taula 10. Creixement anual de les llars familiars i no familiars per districtes. Barcelona, 1991-2001

	No familiars	Familiars	Plurifamiliars
Ciutat Vella	2,75	-1,76	-7,02
Eixample	3,08	-1,16	-12,41
Sants-Montjuïc	3,32	-0,89	-11,63
Les Corts	3,82	-0,87	-13,81
Sarrià - Sant Gervasi	3,33	-0,96	-14,27
Gràcia	3,14	-1,18	-13,98
Horta-Guinardó	5,40	-0,63	-13,64
Nou Barris	5,22	-1,12	-13,60
Sant Andreu	5,18	-0,35	-13,96
Sant Martí	5,32	-0,11	-15,26
Barcelona	3,89	-0,85	-12,78

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Gràfic 3. Creixement anual percentual de les llars familiars i no familiars per districtes. Barcelona, 1991-2001

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

4.2.2 Llars segons el tipus de nucli

A la ciutat de Barcelona durant el decenni 1991-2001 es constata una pèrdua d'efectius en les formes més tradicionals de residència (les parelles amb fills) i es diversifica el creixement de la resta dels tipus de llars.

El primer lloc del rànquing en la distribució de les llars segons el tipus l'ocupen les parelles amb fills, que representen el 30,52% del total de les unitats residencials de la ciutat, on viu el 44,24% de la població, llevat de Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia, on el primer lloc és ocupat per les llars unipersonals amb valors superiors al 30%.

El segon lloc l'ocupen les llars unipersonals. La residència en solitari representa el 26,15% de les unitats, on viu el 10,42% de la població, llevat de Ciutat Vella, Nou Barris, l'Eixample i Gràcia. A Ciutat Vella el segon lloc és per a les llars de parelles sense fills, i a la resta de districtes esmentats les parelles amb fills.

El tercer lloc del rànquing l'ocupen les parelles sense fills que fins a l'any 1991 havien estat al segon lloc en la distribució i que a partir de 2001 han estat desplaçades per les llars unipersonals. Les llars de parelles sense fills representen el 19,43%, on viu el 15,49% de la població, i ocupen la tercera posició excepte a Ciutat Vella i Nou Barris. A Ciutat Vella són les parelles amb fills les terceres del rànquing i a Nou Barris les unipersonals (taules 11, 12 i 13).

En general, a la ciutat creixen les llars unipersonals, les llars sense nucli, les llars de parelles sense fills i les llars monoparentals i, en canvi, decreixen les llars simples de parelles amb fills i les llars extenses i múltiples. A excepció de les unitats de parelles sense fills, que perden efectius a Ciutat Vella i l'Eixample, l'envelliment ha contret les parelles sense fills en formes unipersonals i s'han deixat de formar llars de parelles joves.

Les llars extenses i múltiples presenten un creixement negatiu a tota la ciutat excepte les unitats extenses a Ciutat Vella i les múltiples a Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi. Ciutat Vella és, fins a l'any 2000, el punt primer d'arribada de persones nouvingudes. El fet de compartir habitatge i instal·lar-se amb altres familiars és una pràctica força habitual en un primer moment d'arribada, i això explica el creixement, contra tot pronòstic, de les llars complexes. A les Corts i Sarrià - Sant Gervasi les llars extenses presenten, en canvi, un perfil força familiar, el creixement d'aquest tipus de nucli obeeix a un «reagrupament» de les persones grans amb altres nuclis ja formats o la incorporació de personal interí.

Taula 11. Distribució de les llars segons el tipus per districtes. Barcelona, 1991

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
Llars unipersonals	30,51	22,00	19,29	14,69	18,42	22,39	13,75	12,91	13,59	14,79	18,10
Llars sense nucli	6,78	6,01	4,05	4,31	5,05	5,06	2,93	2,20	3,17	2,96	4,23
Llars nuclears simples	51,83	61,53	66,67	71,64	66,80	62,86	73,52	74,54	73,31	71,91	67,57
Parelles sense fills	18,55	18,65	20,12	16,46	15,89	19,03	19,26	19,95	19,17	20,16	18,93
Parelles amb fills	23,67	33,44	38,55	46,79	40,50	34,75	46,15	46,71	46,68	43,98	40,04
Mare amb fills	8,15	8,09	6,86	7,00	8,78	7,78	6,91	6,67	6,29	6,61	7,31
Pare amb fills	1,45	1,35	1,15	1,38	1,63	1,31	1,21	1,22	1,17	1,15	1,29
Llars nuclears extenses	8,70	8,81	8,23	7,91	8,24	8,17	8,12	8,35	8,28	8,32	8,36
Parelles sense fills amb altres persones	2,55	2,37	2,21	1,92	1,92	2,29	1,79	1,90	2,05	2,04	2,12
Parelles amb fills amb altres persones	3,93	4,70	4,58	4,58	4,56	4,34	4,92	5,23	4,95	4,97	4,72
Mare amb fills amb altres persones	1,89	1,46	1,21	1,12	1,46	1,31	1,14	1,03	1,05	1,09	1,27
Pare amb fills amb altres persones	0,33	0,28	0,23	0,29	0,30	0,23	0,26	0,19	0,23	0,22	0,25
Llars múltiples	2,18	1,64	1,75	1,45	1,49	1,51	1,68	2,00	1,66	2,02	1,75
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 1991.

Taula 12. Distribució de les llars segons el tipus per districtes. Barcelona, 2001

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
Llars unipersonals	38,32	30,20	26,53	22,69	26,43	30,84	22,77	21,36	21,83	22,66	26,15
Llars sense nucli	10,63	6,58	5,48	4,85	5,61	5,90	4,28	4,19	4,30	4,60	5,51
Llars nuclears simples	38,58	54,21	58,55	63,43	58,38	55,22	64,38	64,99	64,93	63,63	59,09
Parelles sense fills	15,90	18,28	19,83	17,72	16,17	19,21	21,09	22,24	20,52	20,76	19,43
Parelles amb fills	14,84	26,48	30,09	35,60	31,39	26,41	34,24	33,77	35,73	34,29	30,52
Mare amb fills	6,54	7,88	7,27	8,34	8,90	8,13	7,62	7,51	7,28	7,21	7,65
Pare amb fills	1,29	1,57	1,36	1,76	1,92	1,47	1,43	1,47	1,40	1,37	1,49
Llars nuclears extenses	9,85	7,45	7,53	7,47	7,98	6,70	6,99	7,54	7,32	7,39	7,53
Parelles sense fills amb altres persones	3,50	2,50	2,45	2,35	2,47	2,30	2,28	2,46	2,39	2,40	2,48
Parelles amb fills amb altres persones	3,57	2,94	3,16	3,28	3,33	2,66	3,06	3,26	3,29	3,23	3,15
Mare amb fills amb altres persones	2,02	1,63	1,57	1,50	1,69	1,43	1,35	1,48	1,33	1,42	1,53
Pare amb fills amb altres persones	0,76	0,38	0,35	0,34	0,49	0,30	0,30	0,34	0,32	0,34	0,38
Llars múltiples	2,63	1,56	1,92	1,56	1,60	1,35	1,58	1,94	1,62	1,71	1,72
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 2001.

Taula 13. Creixement anual de les llars segons el tipus per districtes. Barcelona, 1991-2001

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Barcelona
Llars unipersonals	2,35	3,28	3,42	4,54	3,77	3,32	5,74	5,18	5,58	5,37	4,06
Llars sense nucli	4,65	0,97	3,23	1,30	1,14	1,60	4,42	6,69	3,80	5,51	2,99
Llars nuclears simples	-2,87	-1,20	-1,12	-1,12	-1,25	-1,23	-0,79	-1,35	-0,52	-0,26	-1,04
Parelles sense fills	-1,49	-0,14	0,03	0,83	0,26	0,15	1,45	1,11	1,38	1,26	0,56
Parelles amb fills	-4,52	-2,25	-2,28	-2,61	-2,43	-2,64	-2,42	-3,18	-1,96	-1,52	-2,39
Mare amb fills	-2,13	-0,20	0,76	1,87	0,21	0,51	1,53	1,22	2,18	1,85	0,75
Pare amb fills	-1,18	1,56	1,87	2,57	1,74	1,21	2,24	1,89	2,53	2,75	1,79
Llars nuclears extenses	1,29	-1,61	-0,71	-0,48	-0,23	-1,91	-0,95	-1,00	-0,53	-0,22	-0,75
Llars múltiples	1,94	-0,46	1,07	0,82	0,80	-1,07	-0,07	-0,28	0,45	-0,71	0,14
Total	0,04	0,06	0,17	0,09	0,09	0,06	0,54	0,02	0,69	0,97	0,30

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 2001.

4.3 Les persones que viuen soles

El fet de viure sol cal plantejar-lo avui com una nova forma d'inscripció domèstica. La residència en solitari es pot donar en diferents moments del curs de la vida de les persones: en edats adultes-joves com a forma d'emancipació o després d'una ruptura, i ja no únicament a edats elevades com a resultat de la contracció o dissolució d'una llar.

Les llars unipersonals representen l'any 2001 a la ciutat el 26,15% de les llars, on resideix el 10,42% de la població. De les persones que viuen soles, el 66,22% són dones i el 60% tenen més de 65 anys.

Malgrat aquest escenari la composició de la residència en solitari es va diversificant i l'evolució observada entre els anys 1991 i 2001 confirma que les formes que més creixen són les de persones joves i adultes-joves. D'aquesta manera s'observa el rejueniment de les llars unipersonals protagonitzat per homes menors de 40 anys i en menor mesura per dones, i una disminució del pes específic de les dones com a úniques i exclusives protagonistes d'aquesta forma de residir.

Les llars unipersonals ocupen el segon lloc del rànquing de la distribució excepte a Ciutat Vella, Gràcia i l'Eixample, on representen el primer lloc amb les proporcions més altes de la ciutat, amb el 38,32%, el 30,84% i el 30,20%, respectivament, i on viu el 16,88%, el 13,11% i el 12,63% de la població. Es tracta dels districtes més envellits tot i que amb tendència al rejuveniment.

La menor proporció de llars unipersonals s'observa als districtes que s'han format a partir de la població arribada en les dècades de 1960 i 1970: Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí, amb valors inferiors al 22%. Alhora es tracta dels districtes que experimenten els creixements més acusats, superiors al 5% anual, justament perquè es tracta dels que envelleixen més ràpidament i es renoven menys (tret de Sant Martí). Les llars formades per persones solitàries més grans es troben a Nou Barris i Ciutat Vella, on el 54,74% i el 52,67% tenen més de 65 anys. La proporció més alta de persones solitàries sobreenvellides es troba a l'Eixample. La proporció de llars unipersonals amb composició més jove és a Gràcia, on el 19,31% de les persones que viuen soles tenen menys de 35 anys.

Mentre que gairebé tots els districtes de la ciutat rejuveneixen la composició de monohabitants, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi d'una banda, i Nou Barris de l'altra, veuen envellir els efectius que viuen sols. Es tracta dels districtes que han envellit i que no es renoven. És per això que la residència en solitari és exclusiva de l'envelliment i la contracció de llars anteriors.

Les dones solteres predominen als districtes més envellits —Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia, tot i que en aquest darrer és on hi ha més dones solitàries menors de 35 anys— i als més benestants —Sarrià - Sant Gervasi i les Corts—; les vídues predominen als districtes més nuclearitzats —Horta-Guinardó, Sant Andreu, Sant Martí i amb un percentatge superior Nou Barris—. El percentatge de solters supera el de solteres a Ciutat Vella i Nou Barris.

Destaca l'augment de la solteria i la ruptura en la composició de les llars unipersonals a tots els districtes, i la disminució de dones solitàries vídues (taules 14, 15 i 16).

Taula 14. Llars unipersonals: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars		Persones		Persones											
					<35 anys			35-65 anys			>65 anys			>80 anys		
	%	r %	%	r %	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
	2001	1991-01	2001	1991-01												
Ciutat Vella	38,32	2,35	16,88	2,35	8,59	6,11	14,70	19,05	13,59	32,63	11,35	41,32	52,67	2,74	13,56	16,30
Eixample	30,20	3,28	12,63	3,28	7,57	8,33	15,90	15,40	19,50	34,90	8,24	40,95	49,19	2,79	16,32	19,21
Sants-Montjuïc	26,53	3,42	10,67	3,42	8,88	8,44	17,32	16,20	11,76	33,96	9,34	39,38	48,72	2,39	15,53	15,93
Les Corts	22,69	4,54	8,55	4,54	7,56	8,60	16,16	15,99	20,86	36,85	8,85	38,14	46,99	2,44	12,91	15,35
Sarrià - Sant Gervasi	26,43	3,77	10,67	3,77	7,70	8,05	15,76	15,44	20,15	35,59	8,25	40,41	48,66	2,56	16,12	18,68
Gràcia	30,84	3,32	13,11	3,32	9,20	10,12	19,31	15,35	20,45	35,80	7,66	37,23	44,89	2,38	13,86	16,23
Horta-Guinardó	22,77	5,74	8,88	5,74	9,04	8,23	17,26	15,88	18,08	33,96	8,83	39,94	48,77	2,32	12,32	14,63
Nou Barris	21,35	5,18	8,21	5,18	8,18	6,82	15,00	14,76	15,51	30,27	10,71	44,02	54,74	2,54	12,39	14,93
Sant Andreu	21,83	5,58	8,38	5,58	9,23	8,54	17,77	15,80	16,93	32,73	9,10	40,40	49,50	2,43	12,12	14,55
Sant Martí	22,66	5,37	8,78	5,37	9,36	8,22	17,58	16,69	17,14	33,83	9,05	39,54	48,59	2,19	12,02	14,22
Barcelona	26,15	4,06	10,42	4,06	8,74	8,47	17,21	16,11	18,09	34,70	8,92	39,66	48,89	2,46	13,86	16,32

r: increment anual mitjà.

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 15. Llars unipersonals: relació de masculinitat i mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Relació de masculinitat (%)				Mitjana d'edat					
	<35 anys	35-65 anys	>65 anys	Total	1991			2001		
					Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	140,59	140,18	27,47	79,31	54,43	68,40	63,87	52,82	66,60	61,23
Eixample	90,88	78,97	20,12	79,71	52,19	65,39	61,85	51,12	64,13	60,07
Sants-Montjuïc	105,21	137,76	23,72	79,76	51,80	64,94	60,99	50,80	63,69	59,26
Les Corts	87,91	76,65	23,20	82,19	48,11	60,06	56,06	51,64	62,83	59,20
Sarrià - Sant Gervasi	95,65	76,63	20,42	79,64	52,19	65,39	61,85	51,16	64,24	60,13
Gràcia	90,91	75,06	20,57	79,57	50,28	63,34	59,81	49,32	61,98	57,91
Horta-Guinardó	109,84	87,83	22,11	78,62	50,90	63,44	59,81	50,18	63,83	59,22
Nou Barris	119,94	95,16	24,33	79,79	52,14	65,05	61,08	52,44	65,72	61,25
Sant Andreu	108,08	93,33	22,52	79,14	52,28	63,79	60,21	50,51	63,82	59,28
Sant Martí	113,87	97,37	22,89	78,67	52,04	65,09	61,15	50,16	63,76	58,99
Barcelona	103,19	89,05	22,49	79,41	51,68	64,66	60,85	50,65	63,78	59,35

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 16. Llars unipersonals: estat civil de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 2001

	Homes				Dones			
	Solter	Casat	Vidu	Sep./divor.	Soltera	Casada	Vidua	Sep./divor.
Ciutat Vella	28,75	3,24	4,84	4,65	24,85	1,90	27,58	4,17
Eixample	17,57	3,44	5,16	6,22	24,68	3,72	32,14	7,06
Sants-Montjuïc	20,51	2,71	5,64	5,56	23,02	2,30	34,56	5,70
Les Corts	17,57	3,44	5,16	6,22	24,68	3,72	32,14	7,06
Sarrià - Sant Gervasi	16,21	4,11	4,36	6,71	24,38	4,02	32,74	7,47
Gràcia	19,70	2,65	4,65	5,22	29,18	2,82	29,63	6,15
Horta-Guinardó	18,96	2,57	6,13	6,08	22,15	2,74	35,64	5,72
Nou Barris	18,00	2,53	7,82	5,30	16,87	2,39	41,63	5,45
Sant Andreu	19,05	2,59	6,52	5,97	20,79	2,91	36,43	5,75
Sant Martí	20,02	3,11	6,05	5,92	20,72	2,85	35,57	5,76
Barcelona	19,82	2,93	5,51	5,52	23,91	2,80	33,64	5,87

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 2001.

4.4 Les persones que viuen en llars sense nucli

Les llars sense nucli estan formades per dues o més persones que poden estar emparentades o no, que no són parella o no declaren ser-ho, i no tenen vincle de filiació.

Sota aquesta categoria es poden trobar una munió de situacions: llars d'estudiants o amics o, en el cas de persones estrangeres compatriotes que comparteixen un mateix habitatge, o persones amb servei domèstic en règim intern, o persones que tenen relació de parentiu però que no formen nucli, com ara germans o d'altres.

Les llars sense nucli representen el 5,54% del total de llars a Barcelona, on resideix el 5,18% de la població, i han experimentat un dels creixements més espectaculars durant el període 1991-2001, en què han guanyat més de 8.000 unitats.

Els districtes on hi ha més proporció de llars sense nucli és Ciutat Vella, el doble del conjunt de la ciutat, el 10,63%, on viu el 12,36% de la població, seguit de l'Eixample, que té un 6,58% de llars d'aquest tipus.

Els districtes que tenen menor proporció de llars sense nucli són justament els que experimenten uns increments més alts en aquesta categoria: Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.

La població que viu en llars sense nucli rejuveneix a tots els districtes, cosa que s'explica per les noves formes de convivència de la població estrangera.

El pes de les persones majors de 65 anys (en davallada) permet afirmar que aquestes llars fins ara eren fruit de la contracció, i les proporcions més altes se situen a Sarrià - Sant Gervasi i als districtes envellits: Horta-Guinardó, Nou Barris i Sant Andreu.

Gràcia presenta unes llars sense nucli molt polaritzades pel que fa a les edats, ja que hi ha alhora les proporcions més elevades de persones menors de 35 anys i de majors de 65 (taules 17 i 18).

Taula 17. Llars sense nucli: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars		Persones		Persones								
	%	r %	%	r %	<35 anys			35-65 anys			>65 anys		
	creixement		creixement		Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	10,63	4,65	12,36	6,11	27,16	15,67	42,83	21,89	13,37	35,25	6,78	15,13	21,92
Eixample	6,58	0,97	6,40	0,99	17,01	17,48	34,97	14,59	17,90	32,49	6,53	26,49	33,03
Sants-Montjuïc	5,84	3,23	5,23	3,50	20,34	17,51	37,85	18,69	15,21	33,89	6,90	21,35	28,25
Les Corts	4,85	1,30	4,22	0,47	19,62	20,50	40,12	12,37	17,76	30,13	6,51	23,24	29,79
Sarrià - Sant Gervasi	5,61	1,14	4,92	0,99	14,24	17,36	31,63	13,69	19,24	32,93	6,82	28,63	35,44
Gràcia	5,90	1,60	5,78	1,42	18,51	18,50	37,01	13,79	17,75	31,54	5,74	25,71	31,45
Horta-Guinardó	4,28	4,42	3,81	4,31	18,29	17,47	35,76	15,31	16,25	31,57	7,25	25,42	32,67
Nou Barris	4,19	6,69	3,74	7,15	18,74	17,16	35,90	17,95	15,33	33,28	7,37	23,45	30,82
Sant Andreu	4,30	3,80	3,81	3,75	18,97	15,95	34,94	17,10	16,79	33,88	6,68	25,51	31,19
Sant Martí	4,60	5,51	4,16	5,63	18,80	17,05	35,85	18,62	16,18	34,79	6,22	23,14	29,36
Barcelona	5,51	3,04	5,18	3,16	17,34	15,51	32,85	15,01	14,81	29,81	5,98	21,15	27,13

r: increment anual mitjà.

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 18. Llars sense nucli: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	1991			2001		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	47,12	58,82	53,91	40,41	49,97	44,64
Eixample	43,40	56,20	52,13	43,16	55,28	50,66
Sants-Montjuïc	42,57	53,05	48,83	42,08	52,70	47,82
Les Corts	35,20	45,03	40,68	41,37	52,69	48,33
Sarrià - Sant Gervasi	42,70	55,44	51,18	44,25	55,85	51,82
Gràcia	42,75	54,81	50,71	41,62	54,43	49,55
Horta-Guinardó	42,16	52,85	48,51	43,01	54,87	50,02
Nou Barris	43,29	52,99	49,14	42,98	53,69	48,97
Sant Andreu	42,91	50,82	47,72	42,17	54,84	49,42
Sant Martí	42,11	55,34	50,07	42,29	53,73	48,74
Barcelona	42,78	54,52	50,16	42,25	53,97	48,96

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

4.5 Les parelles sense fills: niu buit i niu sense fer servir

Els nuclis de parelles sense fills inclouen una doble naturalesa d'unitats: d'una banda les parelles de *niu sense fer servir*, parelles joves que no han tingut fills, i de l'altra les parelles grans de *niu buit*, els fills de les quals ja s'han emancipat.

A la ciutat de Barcelona s'ha produït un increment molt lleu en aquest tipus de nucli i han passat a ocupar el tercer lloc del rànquing de la distribució, mentre que fins a 1991 eren al segon lloc. Es constata un envelliment, augmenta la proporció de parelles majors de 60 anys i disminueixen les de menys de 35.

La característica predominant d'aquest tipus de nucli a la ciutat de Barcelona és que més del 60% dels seus components tenen més de 60 anys i que envelleixen (taules 19 i 20).

Les parelles sense fills experimenten un creixement lleu a tots els districtes excepte a Ciutat Vella i l'Eixample, on mostren un increment negatiu.

Taula 19. Llars de parelles sense fills: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars		Persones				Persones											
							<35 anys			35-65 anys			>65 anys			>80 anys		
	%	r %	%	r %			Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
	2001	1991-01	2001	1991-01														
Ciutat Vella	15,90	-1,49	14,01	-1,49			8,81	9,70	18,51	12,17	11,64	23,81	29,84	27,83	57,67	5,89	3,47	9,36
Eixample	18,21	-0,14	15,29	-0,14			7,88	9,58	17,46	11,99	12,00	23,99	30,42	28,11	58,53	6,30	3,51	9,81
Sants-Montjuïc	19,83	0,03	15,95	0,03			9,19	10,74	19,93	10,79	11,26	22,05	30,17	27,85	58,02	4,56	2,58	7,14
Les Corts	17,72	0,83	13,36	0,83			6,21	7,50	13,71	11,19	12,53	23,72	32,72	29,85	62,57	5,17	2,73	7,90
Sarrià - Sant Gervasi	16,17	0,26	12,32	0,26			6,83	8,55	15,38	10,74	11,81	22,55	32,58	29,85	62,43	6,86	3,61	10,47
Gràcia	19,21	0,15	16,33	0,56			9,80	11,44	21,24	11,39	11,70	23,09	29,00	26,66	55,66	5,57	3,30	8,87
Horta-Guinardó	21,09	1,45	16,45	1,45			9,32	10,84	20,16	9,74	10,75	20,49	30,99	28,36	59,35	4,16	2,28	6,44
Nou Barris	22,24	1,11	17,11	1,11			8,77	9,82	18,59	8,40	9,78	18,18	32,90	30,34	63,24	3,85	2,05	5,90
Sant Andreu	20,52	1,38	15,75	1,38			10,28	11,65	21,93	10,13	10,97	21,10	29,68	27,29	56,97	4,15	2,32	6,47
Sant Martí	20,76	1,26	16,09	1,26			9,86	11,29	21,15	10,69	11,26	21,95	29,55	27,34	56,89	4,25	2,33	6,58
Barcelona	19,43	15,49	0,56	0,56			8,86	10,32	19,18	10,63	11,27	21,90	30,68	28,24	58,92	4,97	2,76	7,73

r: increment anual mitjà.

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 20. Llars de parelles sense fills: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	1991			2001		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	61,44	59,41	60,43	59,43	57,88	58,67
Eixample	29,35	56,56	57,96	60,57	58,12	59,35
Sants-Montjuïc	56,94	54,58	55,76	59,37	57,13	58,25
Les Corts	55,70	52,97	54,34	62,13	59,51	60,82
Sarrià - Sant Gervasi	58,94	55,67	57,30	62,31	59,30	60,81
Gràcia	58,28	55,71	56,99	58,99	56,67	57,83
Horta-Guinardó	56,24	53,87	55,05	59,49	57,20	58,35
Nou Barris	57,47	55,21	56,34	60,57	58,41	59,49
Sant Andreu	55,84	53,6	54,72	58,67	56,51	57,59
Sant Martí	56,74	54,43	55,59	58,76	56,56	57,66
Barcelona	57,70	55,2	56,46	59,88	57,58	58,73

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Les proporcions més elevades de parelles sense fills es troben al sector est de la ciutat, es tracta dels districtes que es van formar a partir de la immigració de les dècades de 1950 a 1970 i van constituir estructures familiars nuclearitzades que ara, ja força envellides, han vist com s'emancipaven els fills, s'han contret i han donat lloc a nuclis de parelles sense fills. És també aquí on el creixement d'aquest tipus d'unitats presenta uns valors més elevats (taula 19).

Les llars de parelles sense fills envelleixen a tots els districtes excepte a Ciutat Vella. Atenent a la seva composició, les proporcions més elevades de parelles joves es troben a Gràcia, Sant Andreu i Sant Martí, i els percentatges més elevats de parelles velles a les Corts, Sarrià - Sant Gervasi i Nou Barris.

4.6 Les parelles amb fills

Les llars de parelles amb fills representen el 30,52% del total d'unitats residencials de la ciutat, on viu el 44,24% de la població. Durant el decenni 1991-2001 han experimentat una gran davallada. Se n'han perdut més de 50.000 unitats. El retrocés més important s'observa a les llars de parelles casades amb fills, que no es veu compensat pel creixement de les llars de cohabitants.

Aquest declivi no només és producte d'una opció per altres formes de residència, sinó que en el cas de Barcelona també és conseqüència del drenatge de població jove cap a altres àrees de la Regió Metropolitana, que deixa de formar llars familiars.

El creixement és negatiu a tots els districtes, però el decrement es presenta més dèbil a Sant Andreu i Sant Martí.

Els percentatges més elevats de parelles amb fills se situen als districtes de la zona est de la ciutat, a més de les Corts, amb unes proporcions superiors al 34%: Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. Tant Sant Andreu com Sant Martí han experimentat transformacions urbanístiques i han creat habitatges on s'han instal·lat famílies joves (taules 21 i 22).

Les menors proporcions es troben als districtes més envellits i que més població de nacionalitat estrangera han acollit: Ciutat Vella i l'Eixample, seguit de Gràcia.

Taula 21. Llars de parelles amb fills: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars		Persones		Persones											
	%	r %	%	r %	<35 anys			35-65 anys			>65 anys			>80 anys		
					Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
	2001	1991-01	2001	1991-01	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	14,84	-4,52	23,48	-1,49	25,43	23,81	49,24	19,26	18,83	38,09	7,23	5,45	12,68	0,58	0,24	0,82
Eixample	26,48	-2,25	40,31	-2,63	24,09	23,01	47,10	20,67	21,18	41,85	6,41	4,64	11,05	0,49	0,24	0,73
Sants-Montjuïc	30,09	-2,28	43,30	-2,68	24,73	23,34	48,07	21,18	21,12	42,30	5,58	4,06	9,64	0,24	0,12	0,36
Les Corts	35,60	-2,61	49,97	-3,02	24,73	22,95	47,68	20,64	21,86	42,50	6,03	3,78	9,81	0,26	0,12	0,38
Sarrià - Sant Gervasi	31,39	-2,43	46,46	-2,89	25,45	24,65	50,10	19,31	20,05	39,36	6,30	4,25	10,55	0,39	0,18	0,57
Gràcia	26,41	-2,64	26,41	-3,05	22,40	23,03	45,43	20,72	21,27	41,99	6,20	4,38	10,58	0,35	0,17	0,52
Horta-Guinardó	34,24	-2,42	48,16	-2,98	24,94	23,47	48,41	20,35	20,56	40,91	6,22	4,46	10,68	0,26	0,12	0,38
Nou Barris	33,76	-3,18	46,95	-3,81	25,34	23,72	49,06	19,86	19,65	39,51	6,61	4,81	11,42	0,24	0,11	0,35
Sant Andreu	35,73	-1,96	49,44	-2,46	25,12	23,83	48,95	21,23	21,15	42,38	5,06	3,61	8,67	0,23	0,12	0,35
Sant Martí	34,29	-1,52	47,86	-2,00	25,17	23,75	48,92	20,97	20,73	41,70	5,42	3,98	9,40	0,26	0,11	0,37
Barcelona	30.52	-2.39	44.23914042	-2.87	24.90	23.55	48.45	22.83	22.53	45.36	6.01	4.29	10.30	0.31	0.15	0.46

r: increment anual mitjà.

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 22. Llars de parelles amb fills: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	1991			2001		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	34,68	34,21	34,46	35,76	34,84	35,82
Eixample	34,05	33,18	33,63	35,97	35,02	35,51
Sants-Montjuïc	32,41	31,74	32,09	35,32	34,46	34,90
Les Corts	31,97	31,35	31,67	35,79	35,11	35,55
Sarrià - Sant Gervasi	33,44	32,23	32,85	34,87	33,60	34,25
Gràcia	33,41	32,60	33,02	35,90	35,03	35,47
Horta-Guinardó	35,87	35,08	35,49	32,66	32,13	32,40
Nou Barris	32,76	32,09	32,44	36,00	35,25	35,64
Sant Andreu	31,55	31,12	31,35	35,14	34,34	34,75
Sant Martí	32,10	31,46	31,80	34,93	34,17	34,56
Barcelona	32,82	32,12	32,48	35,54	34,66	35,11

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

4.7 Els pares i les mares de les llars monoparentals

Els nuclis monoparentals estan constituïts per un adult amb els seus fills no aparellats. Les unitats monoparentals poden estar generades per homes o dones, però fins a aquest moment les mares les encapçalaven amb una majoria absoluta.

Els efectius de llars monoparentals a la ciutat de Barcelona han crescut malgrat que l'increment no ha estat homogeni en totes les tipologies de monoparentalitat. Tot i la presència de llars generades per dones grans i vídues, i per tant, una monoparentalitat derivada de la contracció, creixen les formes encapçalades per dones separades, divorciades i solteres. Per aquesta raó la ruptura i l'assumpció de la maternitat en solitari comencen a fer-se molt visibles com a generadores d'aquests nuclis.

El 9,41% de les llars de Barcelona són monoparentals, on viu el 8,75% de la població. El 88,84% està generat per dones. La monoparentalitat de dones separades i divorciades l'any 2001 és del 27%, i la de solteres el 9%. La monoparentalitat generada per vídues ha perdut més de 4.500 efectius (taula 23).

Taula 23. Llars monoparentals: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars				Persones				Persones							
	%		r%		%		r%		<35 anys		35-45 anys		45-65 anys		>65 anys	
	Mare	Pare	Mare	Pare	Mare	Pare	Mare	Pare	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Ciutat Vella	6,54	1,29	-2,13	-0,18	6,72	1,32	-2,47	-1,56	1,09	5,59	2,57	14,46	7,14	28,00	5,63	35,63
Eixample	7,88	1,57	-0,20	1,56	7,81	1,56	-0,39	1,22	0,76	3,70	2,51	15,82	7,73	34,95	5,58	28,95
Sants-Montjuïc	7,27	1,36	0,76	1,87	6,89	1,30	0,55	1,65	0,73	5,85	2,32	17,92	7,43	33,43	5,26	27,07
Les Corts	8,34	1,76	1,87	2,57	7,79	1,65	1,56	2,16	0,49	3,00	2,25	16,28	9,79	42,74	4,93	20,52
Sarrià - Sant Gervasi	8,90	1,92	0,21	1,74	8,64	1,86	-0,17	1,30	0,80	3,82	3,26	17,03	8,97	38,64	4,71	22,78
Gràcia	8,13	1,47	0,51	1,21	8,24	1,49	0,26	1,34	0,67	4,29	2,21	16,80	7,28	37,46	5,11	26,18
Horta-Guinardó	7,62	1,43	1,53	2,24	7,15	1,32	1,13	1,46	0,65	4,47	1,92	16,19	7,75	37,87	8,48	25,67
Nou Barris	7,51	1,47	1,22	1,89	6,95	1,32	0,56	1,06	0,66	4,90	1,72	14,74	6,99	34,75	6,97	29,28
Sant Andreu	7,28	1,40	2,18	2,53	6,70	1,27	1,83	2,03	0,69	5,12	1,73	16,42	8,51	36,51	5,21	25,83
Sant Martí	7,21	1,37	1,85	2,75	6,69	1,26	1,56	2,18	0,75	5,06	2,41	17,17	7,23	34,35	5,56	27,47
Barcelona	7,65	1,49	0,75	1,19	7,33	1,42	0,43	1,35	0,73	4,54	2,30	16,35	7,79	35,79	5,48	27,01

r: increment anual mitjà.

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Les llars monoparentals creixen a tots els districtes excepte a Ciutat Vella i l'Eixample.

Els districtes que tenen més proporcions de llars monoparentals són els més benestants: les Corts i Sarrià - Sant Gervasi seguit de Gràcia (taula 24).

Segons estat civil predominen les vídues (39%), amb proporcions més elevades a Nou Barris, Ciutat Vella, Sant Andreu i Sant Martí (allà on hi ha més població gran i/o més nuclearitat). L'excepció la presenten els districtes benestants abans esmentats: a les Corts i Sarrià - Sant Gervasi la proporció de separades i divorciades superen les vídues. Si s'atén a l'estat civil propi de la ruptura, les separades superen les divorciades gairebé sempre excepte, un cop més, a Sarrià - Sant Gervasi, les Corts i Gràcia (taula 25).

Taula 24. Llars monoparentals: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	1991			2001		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	62,98	61,90	62,06	57,87	59,73	59,43
Eixample	62,86	61,88	62,02	58,54	58,57	58,70
Sants-Montjuïc	60,50	59,28	59,46	58,52	56,46	56,78
Les Corts	58,88	56,05	56,51	57,74	55,66	56,03
Sarrià - Sant Gervasi	60,02	57,90	58,23	56,40	56,18	56,22
Gràcia	62,35	59,43	59,85	58,81	57,14	57,40
Horta-Guinardó	59,90	57,77	58,09	59,26	56,95	57,32
Nou Barris	60,88	58,22	58,63	61,31	57,95	58,50
Sant Andreu	60,08	58,55	58,79	59,08	56,09	57,07
Sant Martí	60,22	59,00	59,18	58,71	57,04	57,31
Barcelona	61,04	59,37	59,62	58,67	57,30	57,52

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 25. Llars monoparentals: estat civil de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 2001

	Homes						Dones					
	Solter	Casat	Vidu	Separat	Divorciat	Total	Soltera	Casada	Vídua	Separada	Divorciada	Total
Ciutat Vella	2,00	3,48	6,40	2,43	2,11	16,43	11,50	7,81	44,57	11,43	8,27	83,57
Eixample	0,91	5,40	6,52	2,16	1,58	16,58	6,60	11,87	38,49	13,05	13,43	83,42
Sants-Montjuïc	1,14	4,05	7,06	2,20	1,28	15,73	7,20	9,81	39,21	16,53	11,51	84,27
Les Corts	0,69	6,23	6,26	2,15	2,12	17,46	4,86	12,95	32,01	15,56	17,16	82,54
Sarrià - Sant Gervasi	0,72	7,73	5,26	2,09	1,93	17,74	5,28	16,07	31,34	12,79	16,79	82,26
Gràcia	0,95	4,50	6,41	1,78	1,62	15,27	7,80	11,17	35,79	15,11	14,85	84,73
Horta-Guinardó	0,76	3,97	7,35	2,27	1,46	15,81	6,05	9,43	39,62	17,53	11,56	84,19
Nou Barris	0,52	3,23	9,40	1,80	1,38	16,33	5,41	7,50	46,08	14,97	9,70	83,67
Sant Andreu	0,69	4,01	7,49	2,48	1,46	16,13	6,14	8,88	40,10	17,43	11,32	83,87
Sant Martí	0,71	3,78	8,00	1,97	1,49	15,95	6,51	8,68	40,54	16,68	11,65	84,05
Barcelona	0,86	4,66	7,08	2,12	1,59	16,31	6,56	10,49	38,87	15,13	12,64	83,69

En percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del cens de població de 2001.

4.8 Les llars extenses i les múltiples

Les llars extenses són aquelles en les quals conviu un nucli amb alguna persona més tant si hi està emparentada com si no hi està. Les llars d'estructura múltiple o plurinuclear són les agrupacions domèstiques formades per més d'un nucli.

El procés de nuclearització que ha operat en la modernització de les famílies ha comportat una disminució dels nuclis extensos i múltiples, però la seva pervivència en les societats urbanes es pot justificar a partir d'hipòtesis com la rendibilització de l'habitatge justament en un context d'arribada d'elevats contingents de població.

En el cas de la ciutat de Barcelona les llars extenses i múltiples han perdut el caire familiar, han vist desdibuixar el perfil clàssic de l'extensió o plurinuclearitat a partir dels ascendents i tendeixen a desaparèixer les llars amb dues o tres generacions. En general, les llars extenses a la ciutat de Barcelona han perdut efectius però només en les categories de llars amb ascendents.

Les llars extenses representen el 7,67%, on viu el 12,34% de la població. Perden pes global entre 1991-2001, però no totes les tipologies de llars extenses veuen minvar els seus efectius, només les parelles amb fills; la resta han guanyat unitats (taules 26 i 27).

Contràriament al que passa a la resta de la ciutat, les llars extenses creixen a Ciutat Vella. Les llars múltiples continuen creixent a districtes de diferent naturalesa, als que han rebut més immigració (Ciutat Vella i Sants-Montjuïc) i als més «conservadors», on predominen les llars múltiples de diverses generacions (les Corts o Sarrià - Sant Gervasi) (taula 28).

Les llars múltiples i extenses envelleixen a tot arreu excepte als districtes que reben més immigració: Ciutat Vella, l'Eixample i Sants-Montjuïc, justament on creixen les unitats de set persones i més (taula 29).

Taula 26. Llars extenses: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars		Persones		Persones			
	%	r %	%	r %	< 35 anys	35-60 anys	>60 anys	>80 anys
Ciutat Vella	8,95	1,29	19,22	2,04	49,20	31,81	18,98	4,59
Eixample	7,45	-1,61	12,59	-1,85	38,50	31,73	29,77	9,85
Sants-Montjuïc	7,53	-0,71	12,58	-2,96	43,04	31,66	25,30	7,25
Les Corts	7,47	-0,48	11,46	-0,98	38,54	32,34	29,12	9,31
Sarrià - Sant Gervasi	7,98	-0,23	12,52	-0,84	39,59	31,60	28,81	8,11
Gràcia	6,70	-1,91	11,44	-2,21	39,74	30,96	29,30	9,76
Horta-Guinardó	6,99	-0,95	11,06	-1,55	39,97	31,89	28,14	8,76
Nou Barris	7,54	-1,00	11,96	-1,46	42,78	30,41	26,82	7,46
Sant Andreu	7,32	-0,53	11,45	-0,95	40,14	32,09	27,76	8,75
Sant Martí	7,39	-0,22	11,72	-0,58	40,58	32,05	27,38	8,15
Barcelona	7,53	-2,43	12,34	-1,01	41,13	31,64	27,22	8,24

r: increment anual mitjà.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 27. Llars extenses: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes.
Barcelona, 1991 i 2001

	1991			2001		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	40,39	49,15	45,17	36,61	40,70	38,68
Eixample	41,73	50,41	46,70	41,87	48,24	45,44
Sants-Montjuïc	40,86	48,78	45,30	41,76	47,04	44,62
Les Corts	39,65	47,79	44,23	42,43	47,94	45,49
Sarrià - Sant Gervasi	39,93	47,63	44,39	41,55	46,53	44,34
Gràcia	41,41	49,91	46,25	41,86	47,77	45,13
Horta-Guinardó	39,36	47,92	44,13	41,09	47,49	44,56
Nou Barris	38,95	46,75	43,23	40,28	45,55	43,09
Sant Andreu	39,83	47,52	44,09	41,41	46,95	44,41
Sant Martí	39,92	48,48	44,70	40,45	46,96	43,95
Barcelona	40,31	46,91	44,62	40,62	46,48	43,80

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 28. Llars múltiples: persones que hi viuen per grans grups d'edat, per districtes.
Barcelona, creixement anual 1991-2001

	Llars		Persones		Persones			
	%	r %	%	r %	< 35 anys	35-60 anys	>60 anys	>80 anys
Ciutat Vella	2,63	1,94	6,00	1,11	56,55	29,85	13,59	2,18
Eixample	1,56	-0,46	3,41	-0,39	49,78	29,92	20,30	4,46
Sants-Montjuïc	1,92	1,07	4,08	1,27	43,71	36,10	20,18	4,76
Les Corts	1,56	0,82	2,99	0,26	45,72	31,02	23,26	4,69
Sarrià - Sant Gervasi	1,60	0,80	3,21	0,26	47,22	29,35	23,43	3,83
Gràcia	1,35	-1,07	2,91	-1,46	47,28	29,47	23,25	5,52
Horta-Guinardó	1,58	-0,07	3,18	-0,44	48,95	28,66	22,39	4,09
Nou Barris	1,94	-0,28	4,06	-0,37	54,17	27,57	18,26	3,15
Sant Andreu	1,62	0,45	3,19	0,05	50,23	30,15	19,62	3,26
Sant Martí	1,71	-0,71	3,44	-1,44	49,38	30,06	20,56	3,98
Barcelona	1,72	-0,85	3,58	-0,13	50,82	29,41	19,77	3,77

r: increment mitjà anual.

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

Taula 29. Llars múltiples: mitjana d'edat de les persones que hi viuen segons el sexe, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001

	1991			2001		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ciutat Vella	38,30	38,70	38,51	34,22	34,86	34,55
Eixample	44,02	44,46	44,26	37,78	38,57	38,20
Sants-Montjuïc	41,59	41,64	41,62	36,13	36,27	36,20
Les Corts	41,25	42,33	41,82	40,52	39,69	40,07
Sarrià - Sant Gervasi	40,63	41,38	41,03	38,57	38,70	38,64
Gràcia	42,41	42,49	42,45	39,55	40,37	39,98
Horta-Guinardó	40,96	40,88	40,92	38,31	39,18	38,76
Nou Barris	38,59	39,62	39,12	36,15	36,28	36,21
Sant Andreu	40,97	40,90	40,93	37,59	37,51	37,55
Sant Martí	39,99	40,27	40,14	37,83	38,54	38,20
Barcelona	40,94	41,35	41,16	37,36	37,81	37,60

Font: elaboració pròpia a partir dels censos de població de 1991 i 2001.

5. Conclusions

5.1 Per districtes

5.1.1 Ciutat Vella

Ciutat Vella presenta l'estructura de llars més diversificada de Barcelona. La seva particular dinàmica demogràfica l'ha conduït de l'envelliment més absolut a un gran rejuveniment com a conseqüència d'un creixement migratori excepcional, amb taxes de vegades superiors al 140 per mil.

Hi perviuen les llars en contracció com a herència de l'envelliment anterior, però la gran aportació de població, sobretot estrangera, n'ha fet diversificar absolutament la tipologia.

Ciutat Vella és el districte de Barcelona on les llars es mostren menys familiars, menys nuclears i més complexes. El 29,24% de la població viu en llars no nuclears i el 25% en llars complexes; és un dels pocs districtes de Barcelona on les llars de parelles amb fills no ocupen el primer lloc del rànquing en la distribució, sinó el tercer, i representen la meitat de la proporció que al conjunt de la ciutat (14,1%).

Les llars unipersonals presenten el pes específic més important (el 38,32%) de tot Barcelona i van augmentant, es rejuveneixen i es desfeminitzen amb més celeritat que la resta de districtes.

Les llars sense nucli (10,63%) representen el doble de la ciutat de Barcelona. El perfil de les persones que viuen en aquest tipus d'unitat és un dels que més ha variat en el període 1991-2001, s'ha rejuvenit i s'ha masculinitzat.

També resulta espectacular la composició de les llars extenses i múltiples. El perfil tradicional de les tres generacions s'ha substituït per l'addició de persones joves i que no sempre mantenen relacions de parentiu directe. Destaca el creixement excepcional de les llars de més de set persones.

La diversitat en l'estructura de les llars i la presència de poques llars nuclears i familiars constitueix la singularitat de Ciutat Vella, una diversitat que ve donada per la població jove nouvinguda que s'afegeix a la població gran existent.

5.1.2 Eixample

L'Eixample és el districte més gran de Barcelona (pel que fa a població), és per això que la seva estructura de llars té pes en el conjunt del municipi.

Aquest és avui el districte més envellit de la ciutat i l'estructura de les seves llars així ho reflecteix: unitats menys familiars, més complexes i amb proporcions elevades de llars unipersonals, sense nucli i extenses.

Les unitats unipersonals ocupen el primer lloc del rànquing (30,20%), i tot i que s'aprecien alguns canvis vers el rejuveniment, les llars unipersonals d'aquest districte suporten el pes de l'envelliment amb el gran protagonisme de les dones grans. Les llars sense nucli presenten, també, un rostre femení i i gran.

Les formes familiars com els nuclis de les parelles amb fills (26,48%) i les parelles sense fills mostren un perfil gran i amb tendència a ser-ho més i suporten el pes de l'envelliment.

Les llars extenses augmenten, especialment aquelles que no presenten el perfil tradicional familiar; són aquestes formes les que acullen, principalment, els nous efectius de població estrangera. Juntament amb Ciutat Vella i Sants-Montjuïc presenta un creixement de les llars de set persones i més.

L'Eixample conjuga la presència de població envellida i població nouvinguda.

5.1.3 Sants-Montjuïc

Sants-Montjuïc segueix una dinàmica demogràfica similar a la del conjunt de la ciutat, és per això que els valors que mostren la distribució i la composició de les llars són molt semblants als de la mitjana de Barcelona.

La forma majoritària de residència a Sants-Montjuïc és la parella casada amb fills. Tot i això s'experimenta una important pèrdua d'efectius entre 1991 i 2001, alhora que un envelliment dels seus components. Pocs fills i grans.

El segon lloc del rànquing en la distribució de les llars, com al conjunt de la ciutat de Barcelona, correspon a les unitats unipersonals, que presenten un gran increment. A part de suportar el pes de l'envelliment, les llars unipersonals rejuventeixen i tendeixen a desfeminitzar-se, sobretot abans dels 35 anys.

En tercer lloc, entre les llars de parelles sense fills —amb dues generacions diferenciades: les parelles grans i les joves— les més joves tendeixen a perdre efectius per guanyar-ne entre les parelles més grans. No es formen parelles joves i les grans envelleixen.

En quart lloc, les llars monoparentals s'incrementen. De mica en mica van guanyant importància les llars monoparentals generades a partir de la ruptura, generalment per separació, i els seus efectius rejuventeixen.

En cinquè lloc hi ha les llars extenses que perden efectius, però no pas en totes les modalitats, només aquelles més familiars on la persona aliena al nucli és un ascendent. Les llars extenses rejuventeixen la seva composició ja que augmenten els efectius menors de 35 anys.

En sisè lloc trobem les llars sense nucli, que també presenten un gran increment i que rejuventeixen.

5.1.4 Les Corts

Les Corts presenta una estructura de població més jove que la resta de la ciutat però amb escassa aflluència d'immigració, sobretot a partir de l'any 2000. És per això que malgrat la relativa joventut el districte envelleix. Aquesta estructura es reflecteix en la composició de les llars: són més nuclears, més familiars, menys diversificades i amb tendència a l'envelliment.

Gairebé la meitat de la població viu en la forma més tradicional de residència (llars de parelles amb fills sense altres persones): un 35,60% del total de les llars del districte, de les quals el 96% són parelles casades. Les llars de parelles amb fills, com a la resta de la ciutat, perden efectius i envelleixen malgrat que l'any 2001 els seus residents continuen essent dels més joves de la ciutat.

En el segon lloc del rànquing figuren les llars unipersonals, amb una proporció inferior a la del conjunt del municipi (22,69%). Com a peculiaritat s'observa que la seva població en lloc de rejuvenir i diversificar la seva composició, com passa al conjunt de la ciutat, envelleix. En el tercer lloc de la distribució apareixen les parelles sense fills (17,72%), amb una proporció lleugerament més baixa que a la resta de Barcelona però amb la composició més envellida i amb tendència a fer-ho més.

Al quart lloc del rànquing hi ha les llars monoparentals, en una proporció superior a la de la ciutat (10,10%) i amb un ritme de creixement més alt. No cal perdre de vista que es tracta d'una població relativament jove i que té —a partir del territori on resideix— un cert estatus. Això ho reflecteix l'elevat nombre d'homes generadors de llars monoparentals i que la ruptura, especialment el divorci, superi el perfil clàssic de les dones vídues.

Les llars extenses (7,47%) conserven el perfil familiar de les tres generacions i, tot i que tendeixen a perdre efectius, no segueixen la tendència a la renovació d'edat tal com passa al conjunt de Barcelona.

5.1.5 Sarrià - Sant Gervasi

Sarrià - Sant Gervasi és un districte relativament més jove que la resta de la ciutat i en rejueniment. El seu creixement ha estat positiu des del 1998 i és l'únic de la ciutat on la diferència entre naixements i defuncions és positiva.

Aquesta dinàmica determina l'estructura de les llars. Aquestes són més familiars i nuclears i més nombroses (2,6 membres per llar) alhora que és un dels pocs territoris de la ciutat on les llars de tres persones creixen.

Com a la majoria de districtes, el primer lloc del rànquing l'ocupen els nuclis de parelles amb fills (31,39%), tot i que en retrocés i en procés d'envelliment.

El segon lloc és per a les llars unipersonals, amb una proporció similar a la del conjunt de la ciutat, el 26,43%, però en procés d'envelliment i amb una tendència contrària a la resta del municipi.

El tercer lloc de la distribució està ocupat per parelles sense fills, amb el 16,17%, en una proporció més baixa que a la resta del municipi (atesa la relativa joventut).

Aquest districte presenta la proporció més alta de llars monoparentals de la ciutat (10,10%). També és on hi ha més pares que encapçalen llars. Les mares generadores de llars monoparentals se situen a la franja etària dels 40-60 anys i s'observa un procés de rejuveniment. Si entre les dones de més de 60 anys l'estat civil majoritari és el de vídua, en el cas de les dones d'entre 40 i 60 anys l'estat majoritari és el de divorciada.

Les llars extenses, que representen el 7,98%, continuen presentant el perfil clàssic de les tres generacions, tot i que perden efectius. Aquest perfil familiar també és el que presenten les llars múltiples.

El menor impacte de la immigració no fa créixer altres formes de llars extenses ni tampoc fa créixer les llars sense nucli que, tot i tenir una proporció similar a la de la ciutat, presenten una tendència a l'envelliment.

5.1.6 Gràcia

Gràcia és un dels districtes més envellits de Barcelona però alhora ha rebut efectius de població durant el darrer decenni. Conjuga dues realitats pel que fa a l'estructura de les llars: d'una banda les llars pròpies de l'envelliment i de l'altra les de la població nouvinguda i jove.

A Gràcia les llars que tradicionalment suporten el pes de l'envelliment no el carreguen de manera exclusiva i això dona lloc a una diversitat d'edats i situacions en la seva composició.

L'elevada proporció de llars unipersonals (30,84%) que se situen en la primera posició del rànquing no reflecteix únicament la realitat d'una població gran. El districte sisè és el que té a la ciutat una proporció superior de joves menors de 35 anys que viuen sols.

Les llars sense nucli mostren una estructura similar: hi ha una elevada proporció de persones menors de 35 anys que viuen en aquest tipus d'unitat, que a més registra certa tendència al rejuveniment.

Les llars de parelles sense fills, que envelleixen, tenen la mitjana d'edat més jove de la ciutat. Les monoparentals rejuveneixen i diversifiquen el perfil clàssic de les vídues.

L'estructura envellida i l'aportació de població (majoritàriament jove) no genera llars familiars, és per això que la proporció de parelles amb fills és de les més baixes de la ciutat.

5.1.7 Horta-Guinardó

Horta-Guinardó presenta una estructura de població de les més envellides de la ciutat que, al contrari del que passa al municipi, continua envellint tot i rebre població nouvinguda que no aconsegueix renovar la seva composició per edats.

La morfologia de les llars suporta el pes de l'envelliment, però d'un envelliment recent, en certa manera, ja que una part important de la seva població prové de l'èxode rural de la dècada de 1950 a 1960, i per tant té una homogeneïtat etària. Les estructures que suporten el pes de l'envelliment són, però, a Horta-Guinardó, força nuclears ja que conserven la inèrcia familiar d'aquell moment.

Així, encara tenen un gran pes específic les llars de les parelles amb fills, que tot i el creixement negatiu representen una de les proporcions més elevades de la ciutat i experimenten un augment en l'edat dels seus components, especialment en els fills.

Aquesta situació es veu reforçada per l'enorme presència de parelles sense fills (una de les proporcions més elevada de la ciutat), sobretot de niu buit, i també per la composició més tradicional de les llars extenses, on encara es visibilitzen les tres generacions: avis, fills i néts.

Les llars unipersonals, tot i experimentar un dels creixements més elevats del municipi, presenten una doble composició: d'una banda les unitats que envelleixen per la inèrcia d'una població que s'ha fet gran alhora, però també llars unipersonals com una nova forma de residència entre les persones més joves.

5.1.8 Nou Barris

L'estructura de les llars a Nou Barris reflecteix encara la inèrcia familiar i nuclear que va aportar la població que es va instal·lar al districte durant les dècades de 1950 a 1970 i que ha envellit alhora. Aquest envelliment ha quedat reforçat pel fet que el districte ha tingut un saldo migratori baix durant la segona meitat de la dècada de 1990 i per tant no ha renovat la seva estructura poblacional.

Així, les llars de Nou Barris suporten els pes de l'envelliment alhora que conserven la nuclearitat.

Paradoxalment, les proporcions de llars unipersonals o de llars sense nucli són les més baixes de la ciutat, però amb un creixement força intens. Si s'atén a la composició per edats s'observa que, en comptes de rejuvenir, la població envelleix, i tot apunta que augmentarà encara més l'edat.

Pel que fa a les llars de parelles amb fills, tan nombroses en la dècada passada i amb una generosa proporció encara avui, presenten la composició més envellida de la ciutat. I sembla que sense possibilitat d'envellir més ja que els fills en algun moment s'emancipen. D'aquesta manera, és previsible que les llars es contreguin i es converteixin en nuclis de parelles sense fills, la proporció dels quals ja avui és la més elevada de la ciutat, sense que hagin estat desplaçades del segon lloc del rànquing de distribució per les llars unipersonals, i amb un perfil de niu buit.

5.1.9 Sant Andreu

Sant Andreu té una de les poblacions més joves de la ciutat, juntament amb Sarrià - Sant Gervasi i Sant Martí i, a més, es veu beneficiada per les aportacions de la població nouvinguda –amb menor intensitat que a la resta del municipi— però població majoritàriament de nacionalitat espanyola. Destaca el protagonisme de les llars nuclears simples completes.

Sant Andreu té la proporció més alta de la ciutat de llars de parelles amb fills, el 35,73%. És per això que el nombre mitjà de persones per unitat és el més elevat del municipi (2,61%) i un dels pocs territoris de la ciutat on les llars de tres persones estan en creixement. Les llars de parelles sense fills també representen un percentatge força elevat en el conjunt de la ciutat, són el 20,52%. Ambdues formacions, com a la resta del municipi, tendeixen a envellir.

Les llars unipersonals presenten una de les proporcions més baixes de la ciutat. Es mostren en creixement i rejuveneixen, però poc.

Les llars monoparentals recullen els nous comportaments: les dones joves-madures i la monoparentalitat generada per ruptura (en aquest cas per separació) es comencen a visibilitzar sobre el perfil de la monoparentalitat que suportava l'envelliment.

Les llars sense nucli tenen una baixa proporció i presenten la forma clàssica de l'envelliment, l'escassa aportació de població estrangera no ha contribuït a rejuvenir aquest tipus de morfologia. S'esdevé el mateix amb les llars extenses i múltiples. Les llars extenses, tot i que retrocedeixen i tendeixen a desdibuixar el seu perfil familiar clàssic, encara conserven el pes de les tres generacions.

5.1.10 Sant Martí

Sant Martí té una de les poblacions més joves de la ciutat i, a més, es veu beneficiada per les aportacions de la població que es va instal·lar als habitatges de nova construcció després dels Jocs Olímpics de 1992. Aquests elements han tingut un gran impacte en la morfologia de les llars i en la seva composició. Les llars de Sant Martí són més familiars i nuclears i, per tant, més nombroses.

Sant Martí és un dels pocs territoris de la ciutat on les llars de tres persones estan augmentant: més del 23% d'unitats residencials estan formades per tres persones.

La composició és força nuclear. El 34,29% de les unitats estan formades per parelles amb fills sense altres persones, i aquesta és una de les proporcions més altes de la ciutat. Les llars de parelles sense fills representen el percentatge més elevat d'aquesta categoria en el conjunt de la ciutat, són el 20,76%. Ambdues formacions, com a la resta del municipi, tendeixen a envellir.

5.2 Conclusions generals

L'estudi de l'estructura i la composició de les llars per districtes deixa veure quatre grans grups:

1. Districtes més envellits de la ciutat en procés en rejuveniment gràcies a l'aportació de la immigració. Presenten una estructura i composició de llars molt diversificada, però alhora pesa l'herència de les formes en contracció producte de l'envelliment: Ciutat Vella, l'Eixample, Gràcia i Sants-Montjuïc.
2. Districtes envellits que es van formar a partir de la immigració de les dècades de 1950 a 1970 i no es renoven. Presenten estructures familiars fortament nuclearitzades i sense rejuveniment. Predominen les parelles amb fills i sobretot les parelles sense fills amb una composició de persones grans: Horta-Guinardó i Nou Barris.
3. Districtes que es van formar a partir de la immigració de les dècades de 1950 a 1970 i que es rejuveneixen gràcies a les operacions urbanístiques que atreuen població. Elevat protagonisme de llars familiars simples completes amb una composició més jove: Sant Andreu i Sant Martí.
4. Districtes joves i benestants. Presenten estructures familiars nuclears tan aviat simples com extenses i amb elevada presència de llars monoparentals: Sarrià - Sant Gervasi i les Corts.

Bibliografia

- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2005). *Informes estadístics. La població estrangera a Barcelona*. Gener de 2005.
- ALBERDI, I. (1999). *La nueva familia española*. Madrid: Ed. Taurus.
- BRULLET, C. (2005). «Sociodemografia», «Relacions familiars i autoritat parental» a *Informe 2004. Infància, famílies i canvi social a Catalunya*. Barcelona: Ed. CIIMU.
- BAYONA, J. (2007). «La estructura del hogar como reflejo de una primera etapa del proceso migratorio: el caso de la ciudad de Barcelona», a *Papeles de Geografía*, núm. 45-46, p. 5-26.
- BURCH, T. (1976). «Consideraciones sobre el análisis de la estructura del hogar y de la familia» a: BURCH, T. *et al.* (ed.) (1976). *La familia como unidad de estudio demográfico*. CELADE, p. 123-140.
- CABRÉ, A. (dir.) (2000). «Demografía: una cuestión de dos sexos y cuatro generaciones». Informe realitzat en execució del contracte SOC 98 101297-05E0. Centre d'Estudis Demogràfics.
- FLAQUER, L. (1997). *El destino de la familia*. Barcelona: Ed. Ariel.
- FLAQUER, L. (1999). *La estrella menguante del padre*. Barcelona: Ed. Ariel.
- HAMMEL; LASLETT (1974). «Comparing household structure over time and between culture a Comparative Studies» a *Society and History* núm. 13, p. 73-109.
- INE (1994). *Censo de población y viviendas 1991. Metodología. Características de la población que vive en hogares. Resultados autonómicos y provinciales. Cataluña*. Tom V. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.
- INE (2004). *Metodología del censo 2001*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.
- LESTHAEGHE, R. (1991). «The Second Demographic Transition in Western Countries: An Interpretation». Ponència presentada al Simposi Internacional sobre Mutació del Sistema de Valors a les Societats Europees i Magribines. Organitzat per l'Institut Català d'Estudis Mediterranis.
- LÓPEZ VILLANUEVA, C. (2001). «Estructura familiar i social a la ciutat de Barcelona». Revista Catalana de Sociologia núm. 14. Societat Catalana de Sociologia. Institut d'Estudis Catalans, p. 215-237.
- LÓPEZ VILLANUEVA, C. (2006). *Evolució i tendències de les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona*. Ajuntament de Barcelona.
- MEIL, G. (1999). *La postmodernización de la familia española*. Madrid: Acento.
- REQUENA, M. (1990). «Hogares y familias en la España de los ochenta. El caso de la Comunidad de Madrid» a *REIS*, núm 51. Madrid: CIS, p. 53-78.
- ROUSSEL, L. (1989). *La famille incertaine*. París: Odile Jacob.
- TAPINOS, G. (1999). «Els reptes demogràfics: l'Europa mediterrània i els canvis demogràfics. Hi ha una especificitat pròpia dels països del sud?» a AUBARELL, G. *et al.*: *L'espai mediterrani llatí*. Barcelona: Institut Català de la Mediterrània d'Estudis i Cooperació, p. 111-214.

Índex de taules i gràfics

Taules

Taula 1. Distribució de la població segons grans grups d'edat per districtes. Barcelona, 1991, 2001 i 2006	8
Taula 2. Índex d'envelliment de la població per districtes. Barcelona, 1991, 2001 i 2006	9
Taula 3. Taxa de creixement anual de la població per districtes. Barcelona, 1991-2006	10
Taula 4. Taxa de creixement migratori de la població per districtes. Barcelona, 1996-2006	11
Taula 5. Taxa de creixement natural de la població per districtes. Barcelona, 1996-2006	11
Taula 6. Mitjana de persones per llar, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	12
Taula 7. Distribució de les llars segons el nombre de persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 2001	12
Taula 8. Creixement anual de les llars segons el nombre de presones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	13
Taula 9. Llars familiars i no familiars per districtes. Barcelona, 2001	14
Taula 10. Creixement anual de les llars familiars i no familiars per districtes. Barcelona, 1991-2001	14
Taula 11. Distribució de les llars segons el tipus per districtes. Barcelona, 1991	15
Taula 12. Distribució de les llars segons el tipus per districtes. Barcelona, 2001	16
Taula 13. Creixement anual de les llars segons el tipus per districtes. Barcelona, 1991-2001	16
Taula 14. Llars unipersonals: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	17
Taula 15. Llars unipersonals: relació de masculinitat i mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	18
Taula 16. Llars unipersonals: estat civil de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 2001	18
Taula 17. Llars sense nucli: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	19
Taula 18. Llars sense nucli: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	19
Taula 19. Llars de parelles sense fills: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	20
Taula 20. Llars de parelles sense fills: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	20
Taula 21. Llars de parelles amb fills: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	21
Taula 22. Llars de parelles amb fills: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	21
Taula 23. Llars monoparentals: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	22
Taula 24. Llars monoparentals: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	23
Taula 25. Llars monoparentals: estat civil de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 2001	23
Taula 26. Llars extenses: persones que hi viuen segons el sexe i per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	24
Taula 27. Llars extenses: mitjana d'edat de les persones que hi viuen, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	24
Taula 28. Llars múltiples: persones que hi viuen per grans grups d'edat, per districtes. Barcelona, creixement anual 1991-2001	25
Taula 29. Llars múltiples: mitjana d'edat de les persones que hi viuen segons el sexe, per districtes. Barcelona, 1991 i 2001	25

Gràfics

Gràfic 1. Creixement anual de les llars i la població per districtes. Barcelona, 1991-2001	12
Gràfic 2. Creixement percentual de les llars de dues, tres i set i més persones per districtes. Barcelona, 1991-2001	13
Gràfic 3. Creixement anual percentual de les llars familiars i no familiars per districtes. Barcelona, 1991-2001	14

Ajuntament de Barcelona